

<http://www.ekobycie.pl/>

HISTORIA SZTUKI DEKORACJI ROŚLINNYCH

Wykonany w pierwszej połowie IV wieku naszej ery przez anonimowego rzeźbiarza sarkofag przedstawiał rzymskiego niewolnika wiążącego girlandy.

DEKOROWANIE WIEŃCAMI

Laurowym – starożytny Rzym - zwycięstwo

Barwnych kwiatów – Hawaje - gościom

Pierwsze **bukiety** były bardzo proste. Układano je z samych główek kwiatów, pojedynczych liści i gałązek. W takiej postaci wręczano je władcom i zwycięzcom, by wyrazić szacunek, uwielbienie i oddanie. Plecione **wieńce** zdobione złotymi liśćmi i drogimi kamieniami wieszano na drzwiach domu ukochanej kobiety lub przygotowywano dla uczczenia narodzin syna. Z kolei głowy biesiadników zdobiły wianki z róż, lilii, fiołków, hiacyntów, gałązek mirtu, tymianku i szaławii.

Właśnie wówczas poszczególnym gatunkom roślin zaczęto przypisywać szczególne znaczenie – w ten sposób róża i mirt stały się symbolem miłości, gałązka oliwna – pokoju, laur – zwycięstwa, rozmaryn – wierności, a lotos – niedoścignionej boskiej doskonałości.

Sztuka znana od starożytności, rozwijała się w dwóch kierunkach – dekoracyjnym (głównie w Europie) i symbolicznym (głównie w Azji, a zwłaszcza w Japonii, tzw. *ikebana* znana od II wieku.

W Azji utrwała się tendencja **symboliczna**, w której kwiaty były odpowiednikiem pojęć abstrakcyjnych oraz środkiem wyrażania stanów psychicznych i porozumiewania się.

- Materiały roślinne początkowo służyły do dekorowania wnętrz świątyń buddyjskich.
- W przeciwieństwie do dekoracyjnych bukietów w stylu zachodnim, japońska sztuka układania kwiatów skupia się na tworzeniu **harmonii linearnych konstrukcji, rytmu i koloru**. Japończycy podkreślają linearne aspekty kompozycji. Rozwinęli sztukę obejmującą nie tylko kwiaty, ale również naczynia, łodygi, liście i gałęzie.
- Ludzie Zachodu podkreślają ilość i barwy roślin, poświęcając uwagę przede wszystkim pięknu kwiatów,

生花 Ikebana = żyjące kwiaty

Ikeru znaczy ożywiać, utrzymywać przy życiu

Bana znaczy kwiat

- w świątyniach
- w domach na tle kakemono (pionowego pasa z malowidłem)

Najważniejszymi gatunkami kwiatów używanymi do tej pory są: dzika kamelia, azalia, magnolia, śliwa, wiśnia (dzika), brzoskwinia i kosańce (irysy).

Szkoła Ohara XIX wiek propagująca styl nageire

(wrzucanie do naczyń)

Szkoła Sogetsu od 1926 roku – kompozycja ma

temat; metal, drewno, szkło stosowane obok

kwiaków

Ikebana obejmuje style.:

rikka - podstawowa forma tworzona z siedmiu (później dziewięciu) elementów wg rygorystycznych zasad kompozycyjnych,

chabana - tworzona na potrzeby ceremonii herbaty, prosta kompozycja dwuelementowa,

shoka - uproszczona, trzejelementowa wersja rikka,

jiyuka - swobodna kompozycja dopuszczająca materiały inne niż roślinne,

shoka shinputai - współczesna kompozycja wykonywana w płaskiej misie z dwóch różnych materiałów

zenei - ikebana abstrakcyjna – bez prawideł

CHABANA

- „Herbaciane kwiaty” - typ układania kompozycji kwiatowych ściśle powiązany z ceremonią ozdabiania pomieszczeń podczas ceremonii picia herbaty
- Złożona zwykle z 1 lub 2 kwiatów włożonych do wazonu.

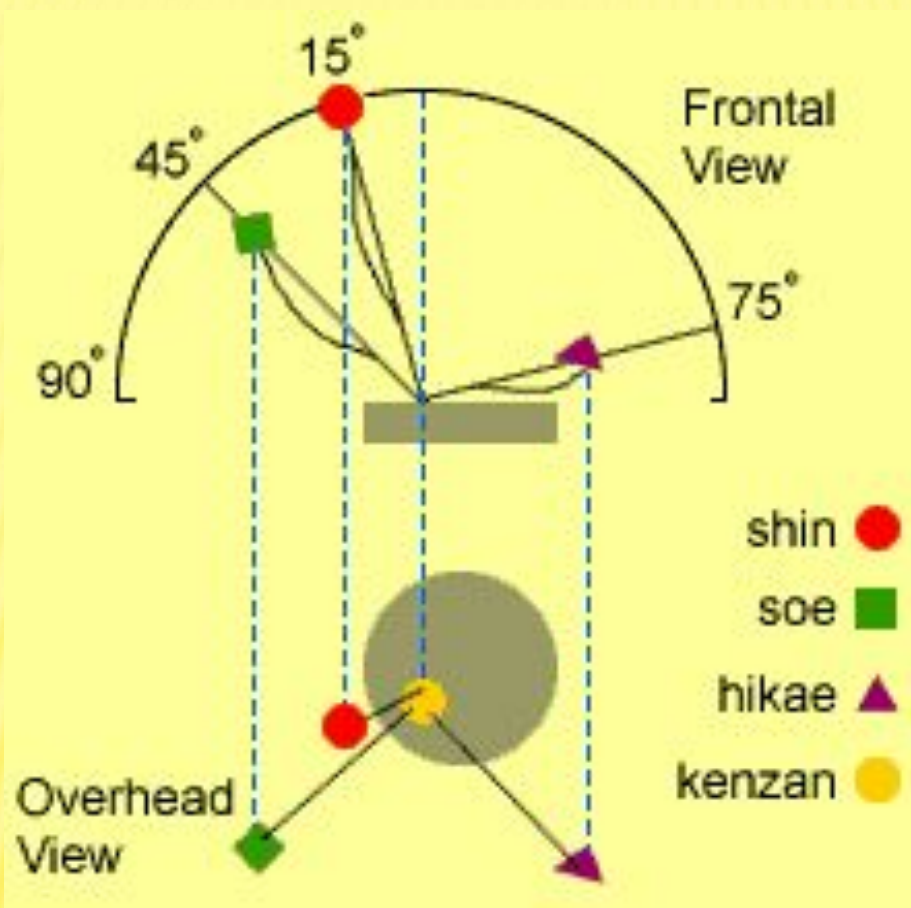

- Filozofia ma szczególne znaczenie w Ikebanie. Kompozycjom kwiatowym nadaje się dynamiki jaka charakteryzuje istoty żywe. **Rośliny symbolizują ludzi**, którzy podobnie jak one, brną przez swoje życie, rozwijając się, bądź usychając. Ma odzwierciedlać ludzkie dążenia i nadzieje, a także zaspokajać pragnienie zbliżenia się do piękna przyrody
- Naczynie określa ziemię – miejsce które dało nam życie i z którego zasobów czerpiemy energie do rozwoju.
- Niebo jest punktem, do którego dąży każdy z elementów kompozycji. To stały rozwój, pozwalający nam osiągać nowe cele, które stawiamy sobie podczas naszego życia.

DZIESIĘĆ REGUŁ SZKOŁY SOBIRYU

1. Ikebana ma promieniować pięknem i chociaż została stworzona ludzką ręką ma urzec nawet bóstwa
2. Podstawowym zadaniem człowieka układającego ikebana jest podążanie kado**, czyli drogą kwiatów
3. Jeżeli brakuje pozytywnej energii i harmonii, nie może być mowy ani o humanitarnym społeczeństwie, ani o sztuce ikebany
4. Jedynie dzięki niepokonanemu i niestrudzonemu poświęceniu człowiek i kwiat staną się jednym
5. Wraz z upływem lat odgłos nożyc pobrzmiwa rdzą - nożyce przejawiają znużenie i lenistwo
6. Zanim zaczniesz kwiat modelować, wsłuchaj się w niego, stań się jego sercem
7. Każde zetknięcie się z ikebana jest punktem startowym i równocześnie zenitem
8. Chcę modelować kwiaty spokojną i stanowczą ręką oraz w zgodzie z samym sobą
9. W kwiatkach odbija się osobowość tego, kto je układa
10. Piękne dla oka i duszy dzieła powstają za sprawą wewnętrznej harmonii i pokojowego nastawienia

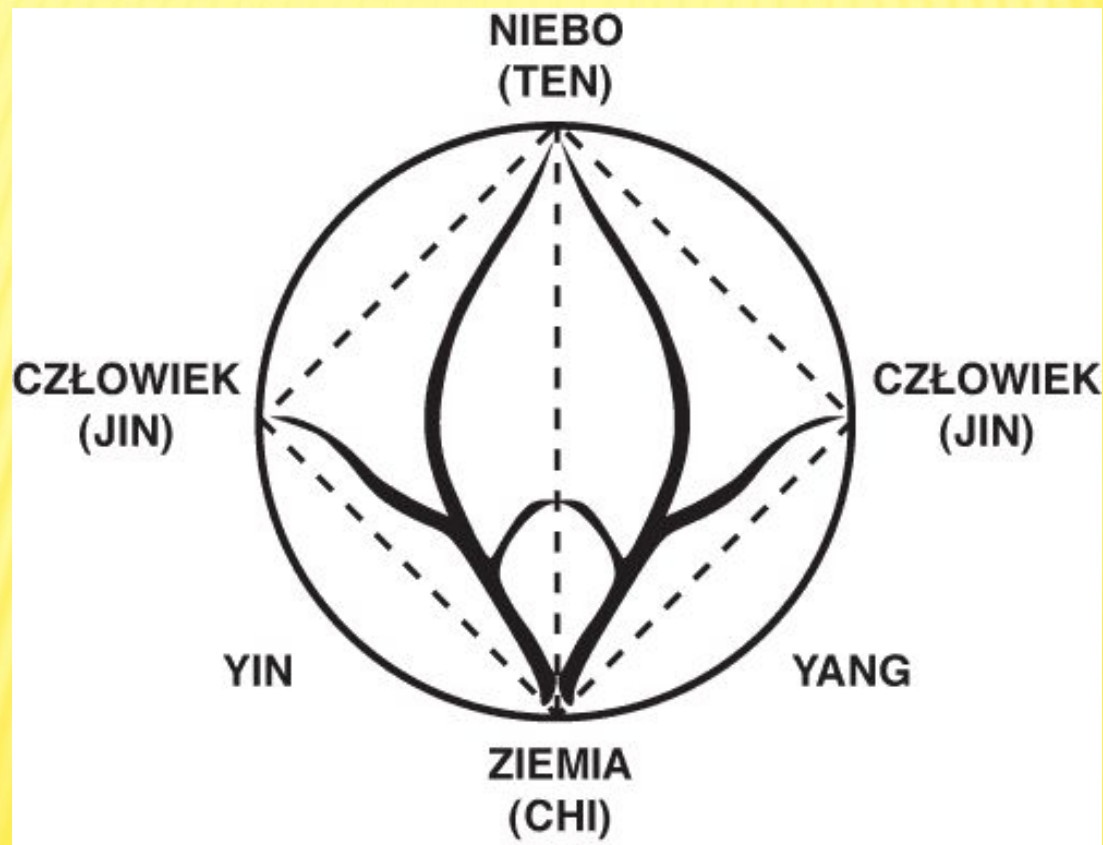

Za podstawowy model wszystkich aranżacji można przyjąć układ tego trójkąta pionowego posiadającego rozkład trzech linii głównych, dominujących. Pierwsza linia główna (**shin**) jest centralną i najdłuższą osią układu i symbolizuje niebo (ten), druga linia (**soe**) symbolizuje ludzki byt (jin), trzecia linia (**hikae**) jest najkrótsza i symbolizuje ziemię (chi).

DIAGRAM WSPÓŁZALEŻNOŚCI UKŁADU NIEBO - CZŁOWIEK - ZIEMIA JAKO PODSTAWOWA IDEA KOMPOZYCJI IKEBANY

SYMBOLIKA

- Bambus – przyjaźń
- Chryzantema – żywotność
- Sosna – trwałość, szczęście i długie życie
- Peonia – zdrowie i radość

RIKKA

RIKKA

- ❑ Znaczący „stojące kwiaty”
- ❑ Ten styl charakteryzuje się smukłą kompozycją i symetrią najczęściej w bardzo wysokim naczyniu.
- ❑ Takie kompozycje potrafią sięgać do 1,5 metra wysokości.
- ❑ Naczelnym elementem jest gałązka zwana **shin** - rdzeń/serce. Stanowi ona wertykalną oś symetrii.
- ❑ Składała się początkowo z 3, później 7, 9 elementów.

NAGEIRE

Początki „wyzwolonej sztuki układania kwiatów” przypadają na przełomie XVI i XVII wieku, kiedy to świetność przeżywała sztuka zwana **nageire** - trzyelementowa kompozycja w wazie, kwiaty wrzucane.

heika – kompozycja w
wysokich naczyniach

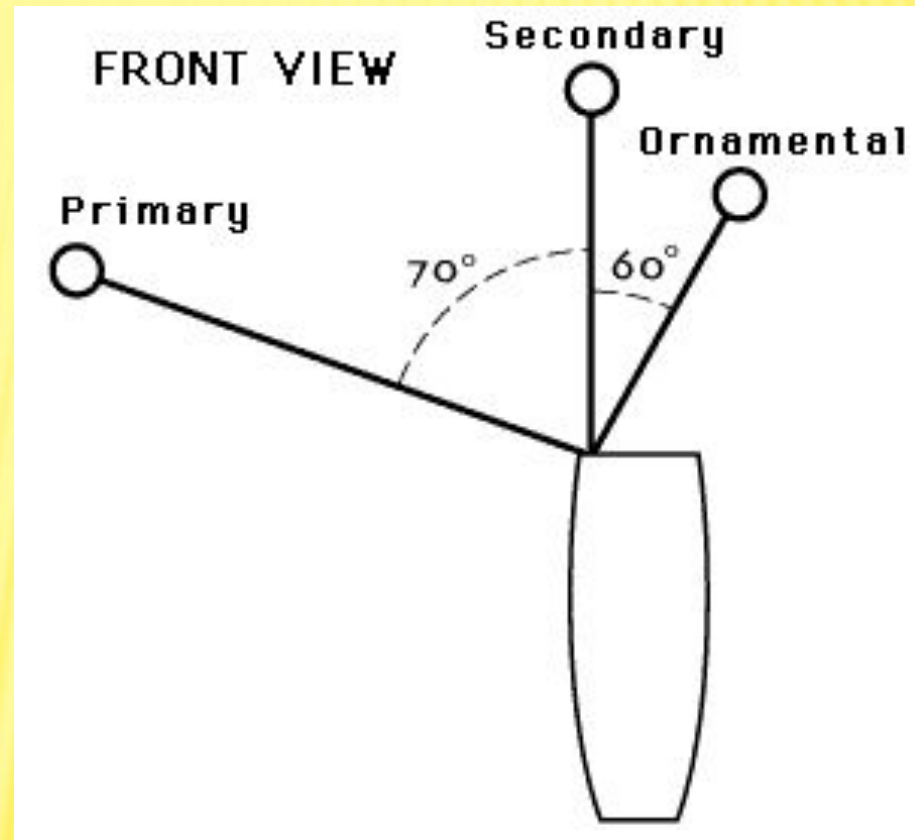

moribana - kompozycja w
płaskiej misie.

nageire

HEIKA

MORIBANA (OD POŁ. XIX WIEKU)

- Kompozycje układane są w wazach o płaskim dnie, z dużą płaszczyzną wody.
- Kwiaty nakłuwane na kenzan (metalową szczotkę).

- Osoba układająca ikebana, poznając kwiat, odkrywa jego życie i historię.

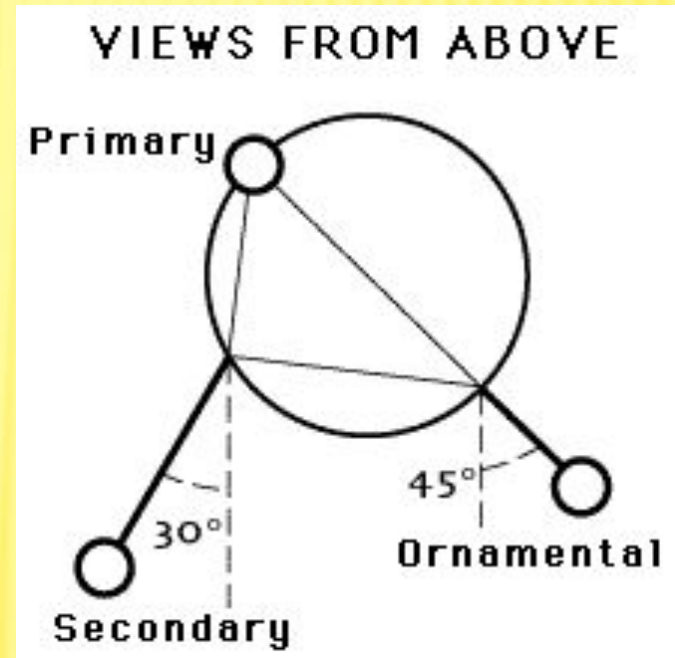
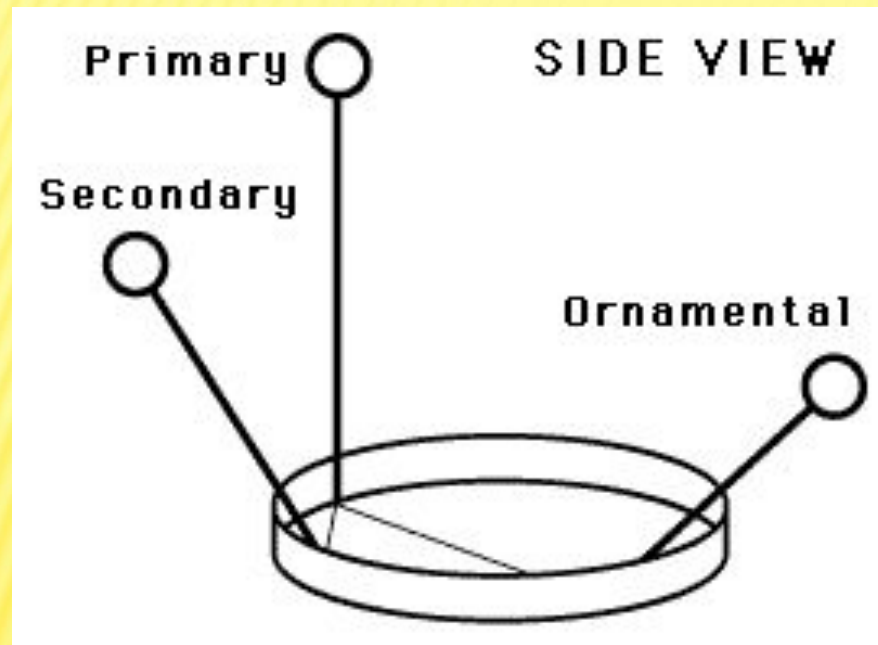
Próba oddania krajobrazu jeziora lub
roztaczającego się wokół niego pejzażu.

MORIBANA

JIYUBANA

JIYUBANA

[dzijubana] – styl wolny

Tutaj artysta pozwala sobie na ingerencję w wygląd natury. Kompozycje są malowane, łodygi łamane, a naczynia mogą być przeróżne: zaczynając od wazonów, kloszy, a kończąc na kapeluszach czy nawet butach.